

Ефективне використання основних засобів підприємства як шлях до інноваційного розвитку

Вінницький національно технічний університет

Анотація: Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що основні засоби є невід'ємною і особливо важливою частиною будь-якого підприємства, без яких неможливо здійснення господарської діяльності. Також визначити причини неефективності та основні напрями покращення використання основних засобів.

Ключові слова: основні засоби, фондодіддача, фондомісткість, фондоозброєність праці, рентабельність основних засобів.

Annotation: The urgency of the research topic is due to the fact that fixed assets are an integral and especially important part of any enterprise, without which it is impossible to carry out economic activity. Also, identify the causes of inefficiency and the main directions of improving the use of fixed assets.

Key words: fixed assets, return on assets, capital intensity, capital stock, profitability of fixed assets.

Підвищення ефективності використання основних фондів у даний час, коли в Україні спостерігається повсюдний і глобальний занепад виробництва, має величезне значення. Підприємства, що мають у розпорядженні основні фонди, повинні не тільки прагнути їх модернізувати, але й максимально ефективно використовувати те, що є, особливо в існуючих умовах дефіциту фінансів і виробничих інвестицій. Це дуже актуально на даний момент, тому що основні фонди більшості підприємств є морально і фізично застарілими.

Одним із шляхів збільшення обсягу виробництва продукції на промислових підприємствах є забезпеченість їх основними засобами в необхідній кількості та асортименті й ефективне їх використання. Стан та ефективність використання основних засобів безпосередньо впливають на виконання виробничої програми підприємства і можливість отримання прибутку [1].

Ринкові економічні процеси останніх років змусили підприємства України переглянути свою політику щодо ефективності використання всіх наявних ресурсів з метою найшвидшого вирішення проблем конкурентоспроможності та економічної стабільності [2].

Що називають основними засобами на підприємстві, і в чому полягає їх важливість.

Під поняттям основні засоби слід розуміти матеріальні активи підприємства. Дуже важливим доповненням є те, що основні засоби повністю і багаторазово беруть участь у процесі виробництва та переносять свою вартість на готову продукцію частинами, по мірі зносу.

Можна дійти висновку, що «основні засоби» – це матеріальні активи, придатні для використання в процесі діяльності суб'єкта підприємництва, які втрачають свою вартість частково, шляхом перенесення її на знов створений продукт, очікуваний термін використання яких більше одного року.

Ефективність використання основних засобів є однією із найбільш важливих дослідницьких ланок на підприємствах. Відтворення основних виробничих засобів розглядається, як процес безперервного їх поновлення [3].

Показниками якими описується ефективність використання основних засобів є:

- Фондовіддачу;
- Фондомісткість;
- Фондоозброєність праці;
- Рентабельність основних засобів;

Фондовіддачею називають - відношення вартості випущеної продукції у вартісному виразі до середньорічної вартості основних виробничих фондів. Вона виражає ефективність використання

засобів праці, тобто показує, скільки виробляється готової продукції на одиницю основних виробничих фондів.

Фондомісткість - це показник, зворотний фондівдачі, який показує величину вартості основних фондів, що припадає на одиницю продукції, випущену підприємством. Даний показник слугує для визначення ефективності використання основних фондів організації.

Фондоозброєність праці - це показник оснащеності праці виробничими основними фондами. Визначається відношенням середньорічної балансової вартості виробничих основних фондів до середньооблікової чисельності робітників або працівників.

Рентабельність основних засобів - цей показник показує ефективність використання основних фондів.

Основними причинами неефективного використання основних засобів є такі як:

- Неефективне використання ресурсів ;
- Застаріле обладнання;
- Неефективне використання обладнання;
- Застарілість технології та інші.

Загальні напрями покращення ефективності використання основних засобів забезпечується різними заходами.

Успішне функціонування основних фондів і виробничих потужностей залежить від інтенсивних та екстенсивних факторів поліпшення їх використання. Інтенсивний напрямок підвищення ефективності використання основних фондів і виробничих потужностей припускає підвищення ступеня завантаження обладнання в одиницю часу (шляхом модернізації обладнання, встановлення оптимальних режимів його завантаження). Істотним напрямком підвищення ефективності використання виробничих потужностей є удосконалення структури основних фондів; удосконалення планування, управління й організації праці та виробництва; зниження фондомісткості, підвищення фондівдачі та продуктивності праці на підприємстві; поліпшення та розвиток систем матеріального та морального стимулювання праці та ін. Екстенсивний напрямок означає, що, з одного боку, буде збільшений час роботи діючого обладнання за календарний період, а, з іншого – підвищена питома вага діючого обладнання в загальному складі обладнання, що є на підприємстві. Для збільшення часу роботи обладнання необхідно: скоротити та ліквідувати внутрішньозмінні прості обладнання шляхом підвищення якості ремонтного обслуговування, своєчасного забезпечення виробництва робочою силою, сировиною, паливом; скорочувати цілодобові прості обладнання, підвищить змінність його роботи [4].

Отже, основними напрямками підвищення ефективності використання основних виробничих фондів підприємством є такі:

1) Установка, монтаж та введення в експлуатацію основних виробничих фондів по можливості одночасно.

2) Збільшення капітальних вкладень в активну частину основних виробничих фондів підприємства.

3) Максимально можливе використання продуктивності та потужності наявного на підприємстві парку обладнання.

4) Максимально можливе використання календарного фонду часу згідно з технічними характеристиками обладнання.

5) Забезпечення належного обслуговування та дотримання необхідних умов експлуатації обладнання.

6) Своєчасне оновлення основних виробничих фондів підприємства.

7) Застосування комбінованого способу організації виробничих процесів на підприємстві.

8) Включення до виробництва незадіяних виробничих фондів.

9) Рівномірне завантаження основних виробничих фондів протягом робочого дня.

10) Підвищення професійно-кваліфікаційного рівня обслуговуючого основні виробничі фонди персоналу [5].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азаренков Г. Ф. Економічний аналіз : навч. посібн. Ч. 3 / Г. Ф. Азаренков, З. Ф. Петряєва, Г. Г. Хмеленко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2004.
2. Чернелевський Л. М. Економічний аналіз на підприємствах промисловості і торгівлі : підручник / Л. М. Чернелевський. – К. : Пектораль, 2003
3. Ковальчук І. В. Економіка підприємства: навч. посіб. / І. В. Ковальчук. – К.: Знання, 2008.
4. Сідун В.А. Економіка підприємства : Навчальний посібник / Сідун В.А., Пономарьова Ю.В. – вид. 2-ге , перероб. та доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2006.
5. Гетьман О. О. Економіка підприємства : Навч. посіб. / Гетьман О.О., Шаповал В.М. – 2-ге видання. – К. : Центр учбової літератури, 2010.

Фомич Наталія Іллівна – студентка групи МОР–14б, Менеджмент організації підприємницької діяльності, Факультет менеджменту напрям підприємницька діяльність, Вінницький національно технічний, м. Вінниця, e-mail: <fomych.2014@gmail.com>

Адлер Оксана Олександрівна – канд. техн. наук, доцент, Вінницького національно технічного університету м. Вінниця.

Fomich Natalia Ilyivna - student of the group MOR-14b, Management of the organization of entrepreneurial activity, Faculty of Management, direction of entrepreneurial activity, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: <fomych.2014@gmail.com>

Adler Oksana Alexandrovna - Cand. tech Sciences, associate professor, Vinnitsa National Technical University of Vinnytsia.